

Centar za zastupanje
građanskih interesa

Narativni izvještaj 2024.

Centar za zastupanje građanskih interesa
Fondacija CPI

Pripremili: Tim Fondacije CPI

Sarajevo Februar 2025.

NAŠA VIZIJA

Vizija Fondacije CPI je Bosna i Hercegovina kao društvo informiranih, aktivnih građana sa transparentnim i odgovornim javnim sektorom.

NAŠA MISIJA

Naša misija je da prikupljamo, interpretiramo i činimo dostupnim verificirane podatke od javnog interesa, te suradnjom i kreativnim pristupom zagovaramo odgovorno društvo.

<https://www.cpi.ba/>

CPI je nevladina, neprofitna organizacija osnovana 2009. godine, koja se bavi prikupljanjem, analizom i objavljivanjem podataka od interesa za građane, te njihovom promocijom aktivno podržava izgradnju odgovornog društva.

U dosadašnjim aktivnostima osoblje Fondacije CPI se najviše fokusiralo na zagovaranje transparentnosti budžetskog procesa na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini kroz prikupljanje podataka, formiranje baza podataka, istraživanja bazirana na dokazima, zagovaranje po pitanju izmjena zakona o budžetima na svim nivoima vlasti te izradu i uvođenje budžeta za građane u praksu. Bavili smo se pisanjem analiza, preporuka i obukama drugih organizacija civilnog društva za apliciranje na budžetsko finansiranje.

Naši krajnji korisnici su općenito svi građani BiH s obzirom na činjenicu da se transparentnost budžetskog procesa tiče cjelokupne javnosti, ali i podgrupe kao što su, npr., mediji, svi nivoi vlasti u BiH, druga udruženja građana koja se zalažu za transparentnost javnog sektora, kao i ona specijalizirana za pojedine oblasti koje su predmet budžetskog finansiranja.

Zahvaljujući Core finansiranju tokom 2024., a kao rezultat direktnih preporuka proizašlih iz upitnika za samoprocjenu organizacija civilnog društva - (CSO SAQ), kontinuirano smo radili na jačanju organizaciono-upravljačkih kapaciteta, te na unapređenju finansijskog i programskog menadžmenta. Navedeno se ogleda u činjenici da smo: osmislili druge načini finansiranja kroz uvođenje obuka; razvili sistem mentorstva osoblja i razmjene znanja; proveli interne obuke osoblja; uveli praksu godišnjeg ocjenjivanja osoblja; razvili sistem planiranja i komunikacije; uspostavili osnovne procedure za uključivanje volontera; redizajnirali web stranicu fondacije; ažurirali vizuelni identitet i logo; povećali prisustvo u medijima.

CPI u 2024. godini

UMREŽAVANJE I SARADNJA

U 2024. godini, prisustvovali smo online konferenciji “Headwinds and Tailwinds: Navigating Budgets in Turbulent Times” i objavljuvanju Globalnog izvještaja za 125 zemalja svijeta - Open Budget Survey 2023., a na kojoj su prezentatori bili: Austin Ndiokwelu - Director of Policy and Global Advocacy - IBP; Sri Mulyani Indrawati - Minister of Finance - Indonesia; Karim Trabelsi - Economic Expert - General Labour Union of Tunisia; Lysa John - Secretary General - CIVICUS Alliance; Jonathan Menkos - Minister of Public Finance - Guatemala; Ana Patricia Muñoz - Executive Director IBP. <https://internationalbudget.org/events/headwinds-and-tailwinds-navigating-budgets-in-turbulent-times/>

Ostvarili smo saradnju sa istraživačicom Simon Paci sa Univerziteta Princeton koja u saradnji sa prof. Monikom Nalepa sa Univerziteta u Chicagu radi na istraživanju vezanom za analizu općinskih budžeta u BiH, a u sklopu WIDER Programa finansiranog od strane Ujedinjenih nacija. Fondacija CPI na raspolaganje je stavila svoju bazu javni finansija (<https://javnefinansije.cpi.ba/cofog/index.php>), a u kasnijoj fazi Fondacija CPI će biti ustupljeni prikupljeni i standardizirani podaci za objavu i promociju.

U sklopu projekta „Games 4 Change“ učestvovali smo na diskusiji i treningu - “Games 4 Change, razvoj društveno odgovornih igara” u Bukureštu od 5. do 7. mart 2024.

Također, organizirali smo i sudjelovali u 6 online diskusija i 8 online radionica na projektu Games for Change Erasmus+ (Albanija, BiH, Italija, Rumunija);

Nadalje, pokrenuti su procesi angažiranja volontera na Games 4 Change Erasmus + projektu. Ovaj projekat je kofinansiran sa Core sredstvima.

CPI kroz svoje projektne i vanprojektne aktivnosti zagovara uvođenje zakona o zaštiti zviždača na Federalnom nivou. CPI je dio koalicije za zaštitu zviždača za Jugoistočnu Europu. Članstvo u koaliciji podrazumijeva da nam se zviždači mogu obratiti tj da smo kontinuirano na raspolaganju a aktiviramo se kada je to potrebno. - <https://see-whistleblowing.org/>

Panel pod nazivom “Priče heroja” koji smo organizirali u saradnji sa Fakultetom političkih nauka (FPN) iz Sarajeva i Centrom za demokratske i vladine studije iz Tirane (CSDG – Albanija), te uz tehničku podršku 5D Studija, objavljena je i na stranici Koalicije za zaštitu zviždača za Jugoistočnu Europu. <https://www.facebook.com/share/p/dvWfAUbvBYQaiVkV/> - (Newsletter Vol.1, No.13 December 2023. - page 6.)

Dodatna pažnja posvećena je i jačanju saradnje sa Fakultetom političkih nauka sa kojima planiramo angažirati njihove studente kao volontere zainteresirane za unapređenje zaštite zviždača u BIH ali i kao ispomoć u kreiranju objava za društvene mreže. CPI aktivno radi sa akademskim osobljem Fakulteta političkih nauka u Sarajevu kako bi temu približili studentima.

Saradnja je obnovljena i sa osobljem Internacionalnog Burch univerziteta sa kojima smo u prošlosti saradivali kroz obavljanje studentske praksu u Fondaciji CPI.

Nastavili smo djelovanje u okviru Partnerstva za otvorenu vlast (Open Government Partnership). Ova inicijativa pokrenuta 2011. godine, kao međunarodna platforma za domaće reformatore posvećene procesu otvaranja rada vlade, njenoj odgovornosti i prijemčivosti za građanke i građane. Od osam zemalja koliko je tada brojalo, Partnerstvo se proširilo na 64 zemlje učesnice i u svima njima, vlada i civilno društvo rade zajedno na razvijanju i implementaciji ambicioznih reformi za otvorenu vlast. - <http://ogp.ba/>

Kao stalni članovi Savjetodavnog vijeća OGP-a u izvještajnom periodu prisustvovali smo na dva sastanka Partnerstva za otvorenu vlast koji su održani 28. maja i 16. oktobra 2024.

U toku ovog procesa pratili smo i zagovarali implementaciju mjera - aktivnosti iz Akcijskog plana Vijeća ministara BiH, te smo učestvovali u procesu predlaganja, finaliziranja i odabira mjera za naredni 3. Akcioni plan.

Kontinuirano smo djelovali unutar UNLEASH mreže koja povezuje UN mlade inovatore posvećene Održivim ciljevima razvoja (SDGs) - <https://unleashcommunity.org/>

Učestvovali smo na treningu - E-dozvole u oblasti građenja koji je održan 11. juni 2024.

U sklopu nastavka rada na promociji radio drame "Ibret" više puta smo posjetili Biblioteku za slijepa i slabovidna lica u BiH tokom mjeseca februara i jula 2024. godine. Predstavnici biblioteke izrazili su zainteresiranost za uvrštavanje ovakvog sadržaja u njihov bibliotečki fond, te smo im besplatno ustupili radio dramu. Tokom posjeta imali smo priliku razgovarati sa predstavnicima, korisnicima i volonterima u Biblioteci za slijepa i slabovidan lica u BiH, te smo objavili i priču o njihovim iskustvima i našoj zajedničkoj saradnji. Priča je objavljena na web stranici SMART Balkans projekta, i na objavi.ba. <https://smartbalkansproject.org/bs/smart-vijesti-bs/na-obostrani-ibret-ostvarena-saradnja-fondacije-cpi-i-bi-blioteke-za-slijepa-i-slabovidna-lica-u-bih/>

Također, kontaktirali smo brojne radio stanice u BiH sa kojima smo ostvarili saradnju kako bismo pokušali osigurati emitiranje radio drame. Radio dramu stavili smo na raspolaganje svim radio stanicama u BiH direktnim putem, i putem našeg zvaničnog YouTube kanala. Prvu od 5 epizoda objavili smo 11.1.2024. https://www.youtube.com/watch?v=7y61VwowlJs&list=PLkpoy4VIN_cYFXTtu_YI0ye5LbARZ7WBy

Sa predstavnicima International Budget Partnershipa i Ministarstva finansija i trezora BiH održali smo konsultativni sastanak vezano za plan implementacije direktnih preporuka za poboljšanje budžetske transparentnosti i odgovornosti a koje smo izradili uz podršku Smart Balkans Core granta. Sastanku su prisustvovali Nermin Kujović - Senior Program Officer - International Budget Partnership; Igor Bevanda - pomoćnik ministra u Sektoru za budžet institucija Bosne i Hercegovine - Ministarstvo finansija i trezora BiH; Halida Pašić - šefica Odsjeka za pripremu budžeta institucija BiH - MFT BiH; Amela Hasambegović - šefica Odsjeka za kontrolu izvršenja budžeta i izvještavanje - MFT BiH. Sastanak je održan 26.09.2024. u MFT BiH;

Učestvovali smo na Regionalnoj radionici „Unaprjeđenje proračunske odgovornosti - Zapadni Balkan i Turska” koja je održana od 30. septembra do 4. oktobra 2024. u Beogradu, Srbija. Regionalni saziv bio je podijeljen u dvije komponente. Prva dva dana bila su usmjerena na okupljanje predstavnika IBP-a, vlade i civilnog društva iz šest zemalja zapadnog Balkana i Turske, te razmatranje Istraživanja otvorenosti

budžeta (Open Budget Survey) i onoga što se može učiniti za poboljšanje transparentnosti, nadzora i sudjelovanja javnosti u budžetskom sistemu. Druga dva dana bila su usmjerena na jačanje veza među OCD-ima i iskorištavanje prilike za stvaranje nacionalnih, ali i regionalnih saveza OCD-a za jačanje budžetske odgovornosti u regiji.

Prisustvovali smo na konferenciji “Trenutno stanje u pogledu otvorenih podataka i digitalizacije na Zapadnom Balkanu” u organizaciji Balkanske istraživačke Mreže (BIRN) i Fondacija Otvoreno Društvo za Zapadni Balkan koja je održana u Sarajevu - 08.10.2024.

Bili smo sudionici na Tirana Think Tank Forumu u novembru 2024., u sklopu projekta SMART Balkans. Ovaj događaj okupio je think tank organizacije iz cijelog Zapadnog Balkana kako bi potaknuli suradnju, razmijenili najbolje prakse i razvili inovativne strategije za upravljanje izazovima s kojima se suočavaju u današnjem političkom okruženju.

U decembru 2024., prisustvovali smo prezentaciji rezultata istraživanja „Koliko su otvoreni lokalni budžeti u Bosni i Hercegovini i kako ih učiniti transparentnijim?“ - GEA Centar za istraživanja i studije - Europska Unija.

U svrhu istraživanja i objave “Analize koliko su gradovi i općine izdvojili novca za izgradnju, popravku i održavanje puteva i pješačkih staza u godini lokalni izbora”, a koje je objavio portal Detektor.ba (BIRN), prikupili smo i objedinili podatke, i dali svoj osvrt i izjave.

<https://detektor.ba/2024/09/24/nacelnici-u-izbornoj-godini-izdvojili-vise-od-250-miliona-za-izgradnju-i-obnovu-cesta/>

Tokom 2024. kontinuirano smo učestvovali i u radu fokus grupa:

- U cilju ispunjavanja međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine (BiH), u dijelu izvještavanja o finansiranju nevladinog sektora u BiH (udruženja i fondacije), Centar za sigurnosne studije, uz podršku Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit – GIZ-a, proveo je istraživanje u svrhu utvrđivanja činjeničnog stanja u oblasti procedura i prakse u načinu prikupljanja finansijskih sredstava za potrebe funkcionisanja navedenog sektora, te smo tim povodom bili sudionici fokus grupe;
- Učestvovali smo u fokus grupi za evaluaciju koju je naložio Stejt department Ured Koordinatora za pomoć Europi, Euroaziji i centralnoj Aziji iz Biroa za Evropu i Euroaziju (U.S. Department of State Bureau of Europe and Eurasia Office of the Coordinator of Assistance to Europe, Eurasia, and Central Asia – EUR/ACE) za anti-korupcijske projekte provedene 2016-2024. godine a koje je finansirala Vlada SAD u Bosni i Hercegovini i Sjevernoj Makedoniji. Evaluaciju je vodila konsultantska kompanija za istraživanja Social Impact;
- Istraživanje o finansiranju nevladinog sektora u BiH;
- Evaluacija antikorupcijskih projekata u Bosni i Hercegovini i Sjevernoj Makedoniji;

SMART Balkans – Civilno društvo za povezan Zapadni Balkan

Centar za promociju civilnog društva – CPCD, zajedno sa partnerskim organizacijama iz Albanije – Institut za demokratiju i medijaciju (Institute for Democracy and Mediation – IDM) i Sjeverne Makedonije – Centar za istraživanje i kreiranje politike (Center for Research and Policy Making (CRPM)), realizuje projekat pod nazivom SMART Balkans – Civilno društvo za povezan Zapadni Balkan, koji doprinosi jačanju participativnih demokratija i euroatlantskih integracija na Zapadnom Balkanu kroz osnaživanje organizacija civilnog društva i mreža OCD za jaču i aktivniju ulogu u stvaranju mirnih i inkluzivnih društava za održivi razvoj u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Kosovu, Crnoj Gori, Sjevernoj Makedoniji i Srbiji.

Fondacija CPI je dobitnik Smart Balkans Core granta koji je usmjeren na osnaživanje našeg osoblja i finansijsku stabilnost poslovanja.

Zašto povezano društvo na Zapadnom Balkanu?

Region Zapadnog Balkana je u posljednjih nekoliko godina obilježen masovnim odlascima stanovništva. Loša perspektiva za mlade, raširena korupcija na svim nivoima vlasti, nizak životni standard i politička nestabilnost samo su neki od izazova sa kojima se suočavaju ljudi u regionu.

Mnogi do odlaska iz domovine ne mogu da nađu posao za koji su se sami školovali, a kada žele, pomažu im i drugi ljudi sa Zapadnog Balkana u inostranstvu. Dakle, postavlja se pitanje – ako možemo da saradujemo u inostranstvu, zašto ne i kod kuće? Odgovor je u nezainteresovanosti onih koji su odgovorni za stvaranje boljeg života običnih ljudi. Podijeljeno društvo je društvo kojim se lako manipuliše i sa vrlo malo kompetencija. Zato je dužnost civilnog sektora u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Kosovu, Crnoj Gori, Sjevernoj Makedoniji i Srbiji da bude ta spona između zemalja koja će nam omogućiti da budemo uspješni u zemlji kao i u inostranstvu, a samim tim i izgraditi temelje za bolju budućnost za cijeli Zapadni Balkan.

ISTRAŽIVANJE

Istraživanja otvorenosti budžeta (Open Budget Survey) za Bosnu i Hercegovinu

Istraživanje otvorenosti budžeta (Open Budget Survey) je nezavisno, komparativno i redovito mjerenje tri stuba odgovornosti javnih budžeta: transparentnosti, nadzora i učešća javnosti. Ovo istraživanje provodimo u saradnji sa organizacijom International Budget Partnership. Ovim istraživanjem se u svakoj zemlji mjeri otvorenost budžetskog procesa centralne vlade, tako da je u našoj zemlji obuhvaćen budžet na nivou institucija BiH kojim upravlja Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine.

Sama transparentnost je nedovoljna za poboljšanje državne uprave, stoga OBS procjenjuje i formalne prilike koje stoje na raspolaganju građanima da na smislen način učestvuju u različitim fazama budžetskog procesa. Takve prilike bi izvršna i zakonodavna vlast, te Ured za reviziju trebali pružati tokom cijelog budžetskog ciklusa. Tokom 2023. kompletirali smo ciklus Istraživanja Otvorenosti Budžeta za BiH koje smo prezentirali i promovisali u junu 2024. <https://internationalbudget.org/open-budget-survey>

Transparentnost budžeta (otvoreni budžet) podrazumijeva mogućnost građana da dobiju informacije o budžetu koje su potpune, bitne, tačne, pravovremene i predstavljene na razumljiv način. Manjak transparentnosti u ovome području može dovesti do odabira nepopularnih i neprikladnih programa, te korumpiranog i rastrošnog trošenja. Otvoreni budžet štiti od rasipanja, prevare i zlouporabe, a također i omogućuje građanima da se uključe u ovaj proces i pozivaju vlasti na odgovornost, a što u konačnici doprinosi jačanju povjerenja u političke procese.

Boduje se 145 pitanja (od ukupno 228), od čega 109 pitanja procjenjuje javnu dostupnost budžetskih informacija, 18 pitanja procjenjuje prilike za učešće javnosti u budžetskom procesu, i 18 pitanja koja procjenjuju ulogu zakonodavne vlasti i ureda za reviziju u budžetskom procesu. Dodatna 83 pitanja koja se ne boduju, i koja ne ulaze u finalni rezultat, pomažu da se kroz istraživanje prikupe pozadinske informacije o ključnim budžetskim dokumentima i istraže različite karakteristike vođenja javnih finansija u svakoj pojedinoj zemlji.

Da bi se dokumenti smatrali javno dostupnim (i bili uzeti u obzir za bodovanje) prema metodologiji OBS-a oni moraju zadovoljiti minimalne kriterije koji se odnose na **sadržaj, dostupnost i pravovremenost**.

Osim vremenskog okvira u kojem dokumenti moraju biti objavljeni (pravovremenost), dokumenti moraju ispuniti i kriterij dostupnosti koji podrazumijeva:

1. Budžetski dokumenti moraju biti objavljeni na službenoj internet stranici tijela (institucije) koja ih izrađuje
2. Budžetski dokumenti moraju biti dostupni besplatno

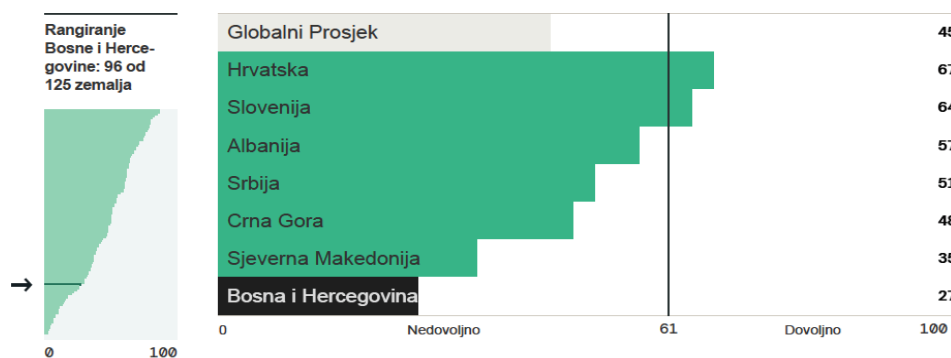
Ispunjavanje ovih kriterija osigurava da javnost, organizacije civilnog društva, mediji, i drugi zainteresirani pojedinci ili grupe imaju nediskriminatoran pristup originalnim budžetskim dokumentima.

Open Budget Survey – Preporuke za poboljšanje budžetske transparentnosti i odgovornosti u BiH

U sklopu Istraživanja otvorenosti budžeta za BiH objavili smo analizu stanja otvorenosti i odgovornosti budžetskog procesa na nivou institucija BiH. Kada govorimo o transparentnosti budžetskog procesa BiH je rangirana na 96. poziciji od ukupno 125 zemalja svijeta koje su uzele učešće u istraživanju. Izradili smo i objavili direktne preporuke koje se odnos na poboljšanje budžetske transparentnosti, kao i na dostupnost, sveobuhvatnost i pravovremenost budžetskih dokumenata.

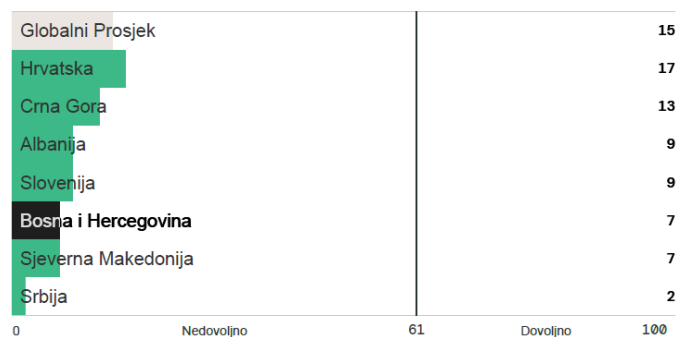
<https://internationalbudget.org/bs/open-budget-survey/country-results/2023/bosna-i-hercegovina>

Transparentnost u Bosni i Hercegovini Regionalna usporedba

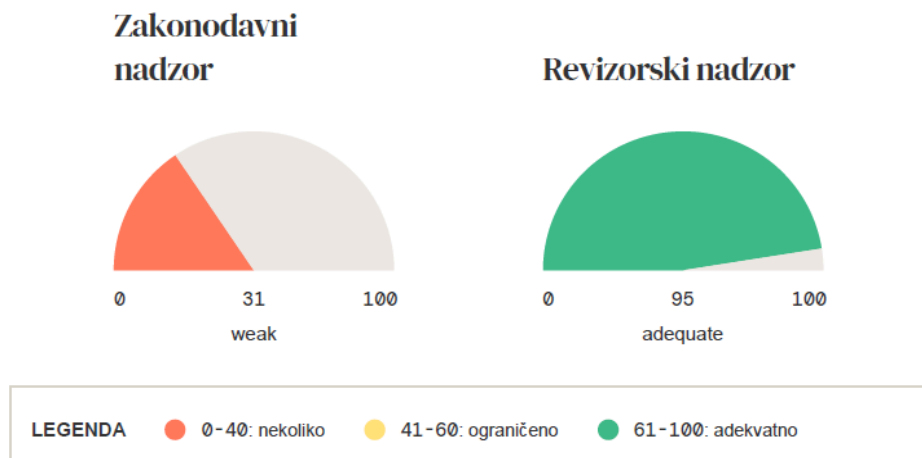
Sama transparentnost je nedovoljna za poboljšanje državne uprave. Učešće javnosti u budžetiranju je ključno za ostvarenje pozitivnih rezultata koji su povezani sa većom transparentnošću budžeta. U sklopu Istraživanja otvorenosti budžeta za BiH objavili smo analizu formalnih prilika i postojećih mehanizama koji stoje na raspolaganju građanima/kama za učešće u različitim fazama budžetskog procesa na nivou institucija BiH. Rezultat Bosne i Hercegovine koji se odnosi na učešće javnosti je 7 od ukupno 100 bodova. Prilike za učešće javnosti ocijenjene su kao nedovoljne, a formalni mehanizmi kreirani za učešće javnosti u budžetskom ciklusu su gotovo nepostojeći. Izradili smo i objavili direktne preporuke za poboljšanje učešća javnosti u fazi formulacije, implementacije i izvršenja budžeta.

Javno učešće u Bosni i Hercegovini u usporedbi s drugima u regionu

U sklopu Istraživanja otvorenosti budžeta za BiH objavili smo analizu ispitivanja uloge koju Parlamentarna skupština BiH i Ured za reviziju institucija BiH imaju u budžetskom procesu, i u kojoj mjeri su u stanju ostvariti efikasan nadzor nad budžetom. Istraživanje je pokazalo da PS BiH i Ured za reviziju institucija BiH, zajedno pružaju ograničen nadzor tokom budžetskog procesa, sa zbirnim rezultatom za nadzor od 52 (od ukupno 100 bodova). Kada se odvojeno posmatra u kojoj mjeri navedene institucije ostvaruju nadzor nad budžetom ocijenjeno je da je nadzor budžetskog ciklusa od strane PS BiH slab, dok je nadzor od strane Ureda za reviziju institucija BiH ocijenjen kao adekvatan. Izradili smo i objavili direktne preporuke za poboljšanje uloge i nadzora budžetskog ciklusa od strane PS BiH i Ureda za reviziju institucija BiH.

Početkom mjeseca juna 2024., održana je zvanična prezentacija rezultata Istraživanja otvorenosti budžeta za BiH (Open Budget Survey 2023.) u Sarajevu. Na zvaničnoj prezentaciji napravljen je kratki osvrt na rezultate globalnog istraživanja, te su detaljno prezentirani glavni nalazi istraživanja za BiH. Ovom prilikom prezentirane su i glavne preporuke koje se odnose na poboljšanje transparentnosti budžetskog procesa, povećanje sveobuhvatnost sadržaja budžetskih dokumenata, učešće javnosti u svim fazama budžetskog ciklusa, kao i preporuke za poboljšanje nadzora nad budžetskim procesom od strane Parlamentarne skupštine BiH i Ureda za reviziju institucija BiH. Navedenom sastanku prisustvovali su između ostalih gđa. Amira Mašović - zamjenica koordinatora za reformu javne uprave, gđa. Valentina Martić - Alibegović - šefica jedinice za opšte i materijalno-finansijske poslove u Uredu koordinatora za reformu javne uprave, gđin. Igore Bevanda - pomoćnik ministra u Sektoru za budžet institucija Bosne i Hercegovine - Ministarstvo finansija i trezora BiH, gđa. Halida Pašić - šefica Odsjeka za pripremu budžeta institucija BiH - MFT BiH, gđa. Vanja Božović - šefica Odsjeka za analizu planiranja i izvršenja budžetskih korisnika - MFT BiH, gđa. Jasmina Galijašević - šefica Odsjeka za međunarodnu suradnju i odnose s javnošću u Uredu za reviziju institucija BiH, Rubina Čengić - novinarka i novinari Federalne televizije. Ovom prilikom svim prisutnim ali i predstavnicima MFT BiH uručene su Preporuke za poboljšanje budžetske transparentnosti i odgovornosti u Bosnia i Hercegovini koje smo izradili uz podršku

Smart Balkans Core granta.
<https://www.cpi.ba/wp-content/uploads/2023/07/Preporuke-za-pobolj%C5%A1anje-bud%C5%BEetske-transparentnosti.pdf>

ANALIZE

Reforma javne uprave Bosne i Hercegovine s tačke finansijskog izvještavanja

Kada govorimo o borbi protiv korupcije u određenoj državi (javnoj upravi) glavni preduslov je transparentnost finansijskih izvještaja, odnosno u kojoj mjeri su otvoreni javni podaci. Drugi preduslov je da su navedeni podaci pravovremeni (najnovijeg datuma), a posljednja veoma važna stvar je sam sadržaj (sveobuhvatnost) budžetskih dokumenata.

Kako bi se proces budžetiranja u BiH učinio transparentnijim i odgovornijim, Bosna i Hercegovina je još 2012. započela uvođenje programskog budžetiranja na nivou Institucija BiH. Isti proces započet je i na nižim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini, ali on nikada nije do kraja implementiran i unificiran za sve razine, niti se budžeti izvršavaju u programskom formatu. Analiza “Reforma javne uprave Bosne i Hercegovine s tačke finansijskog izvještavanja” upravo pojašnjava kako bi se ovaj proces mogao implementirati, tj. kako bi se mogla implementirati reforma javne uprave od linijskog do programskog budžetiranja na kolektivnoj osnovi za sve razine vlasti u BiH.

Također, pojašnjeno je koliko vremena će biti potrebno da se implementira programsko budžetiranje na razini čitave Bosne i Hercegovine i koje su trenutne prepreke u tom procesu, te moguća rješenja. Drugim riječima, šta je to potrebno poduzeti i kako napraviti kolektivni račun potrošnje javnih sredstava na razini čitave Bosne i Hercegovine, te kako se taj račun može prezentirati.

Analiza je usmjerena prema izvještavanju finansijskih podataka za čitavu Bosnu i Hercegovinu, a ne na ustrojstvo internog knjigovodstva svakog pojedinog organa (Institucije BiH, entiteta, kantona, jedinice lokalne samouprave).

Analiza “Reforma javne uprave Bosne i Hercegovine s tačke finansijskog izvještavanja – (od linijskog do programskog budžetiranja – izvještajni aspekt)” objavljena je uz Core podršku i dostupna na web stranici Fondacije
CPI
https://www.cpi.ba/wp-content/uploads/2024/12/Reforma-javne-uprave-BiH-s-tacke-finansijskog-izvjesta-vanja_CPI.pdf

Otvoreni podaci u javnim nabavkama u Bosni i Hercegovini

Iako se koncept otvorenih podataka u formi u kakvoj je danas prepoznajemo nije nužno pojavio u ranim fazama javnih nabavki, ideja transparentnosti i pristupa informacijama o troškovima ima dugu historiju. U mnogim zemljama, zakoni o slobodnom pristupu informacijama ili slični propisi počeli su se razvijati već sredinom 20. stoljeća kao odgovor na potrebu za transparentnošću u upravljanju javnim resursima. S razvojem računarske tehnologije i digitalizacijom, sve veći broj vlada i organizacija počeo je prepoznavati potencijal otvorenih podataka za poboljšanje transparentnosti u različitim sektorima, uključujući javne nabavke.

Po prvi put u Bosni i Hercegovini otvoreni podaci u javnim nabavkama su postali dostupni putem open data portala krajem 2023. godine. Navedeni portal pruža mašinski čitljiv uvid u sve javne nabavke objavljene na elektronskom portalu javnih nabavki.

Opširniju analizu o vrijednosti otvorenih podataka u javnim nabavkama, kao i o open data portalu javnih nabavki u Bosni i Hercegovini, možete pročitati u izvještaju koji je Fondacija CPI objavila u martu 2024. - <https://www.cpi.ba/wp-content/uploads/2024/03/Otvoreni-podaci-u-javnim-nabavkama-u-BiH.pdf>

MONITORING JAVNIH NABAVKI

“Pratimo tendere”

Izvršene su redovne aktivnosti monitoringa javnih nabavki od objave do realizacije. Radi se o monitoringu nabavki većih vrijednosti, te se detaljno prate indikatori koji ukazuju da li je postupak napravljen tako da pogoduje određenom ponuđaču. (www.pratimotendere.ba)

Monitoring javnih nabavki se provodi s ciljem da se građanima i javnosti otkrije kako javne institucije, ustanove, preduzeća i organi vlasti troše novac, da li je osigurano zakonito, transparentno, svrsishodno i antikoruptivno ulaganje javnih finansija?

CPI je okončao 2024. ciklus praćenja sa ukupno 150 javnih nabavki.

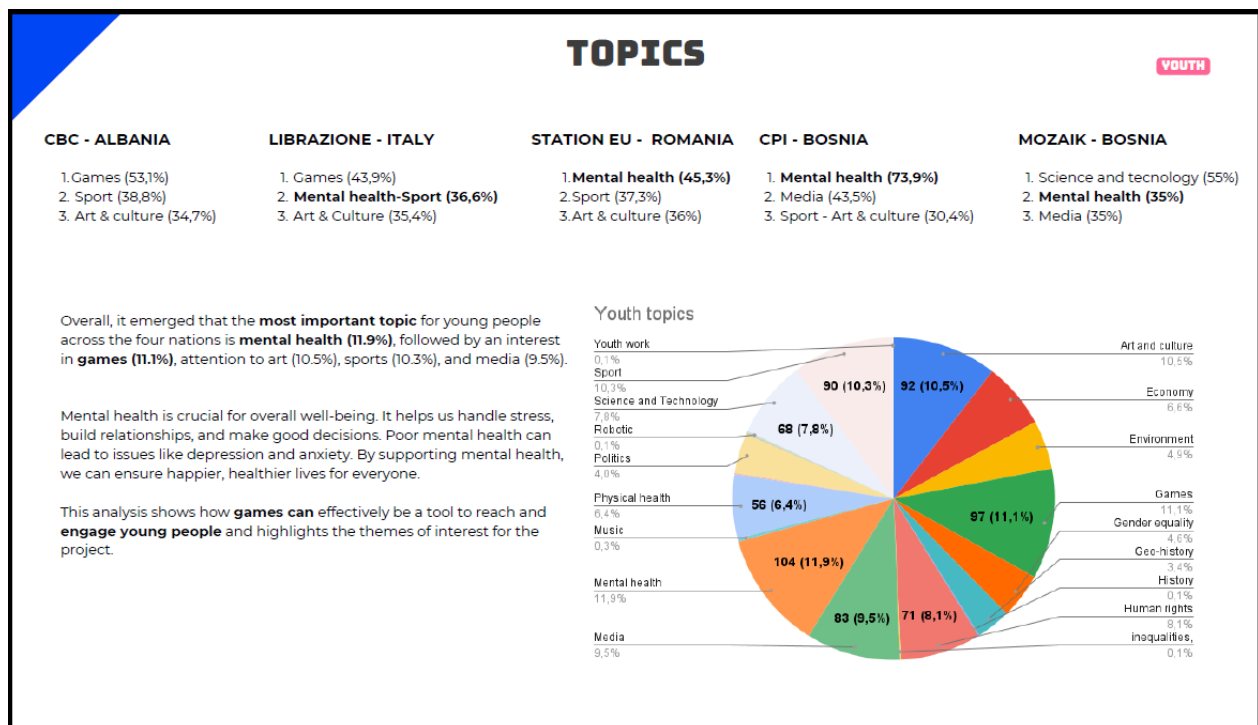
IMPLEMENTACIJA PROJEKTA GAMES FOR CHANGE

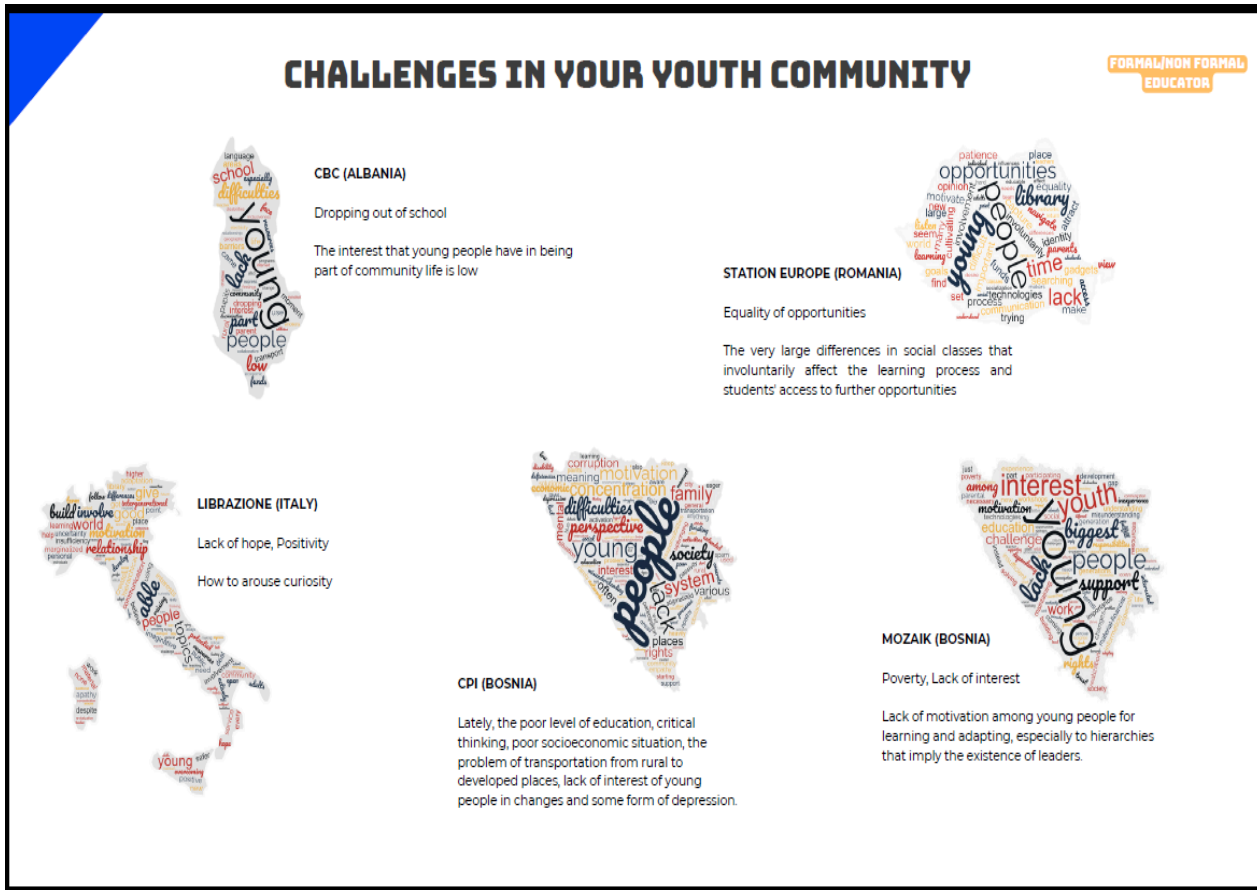
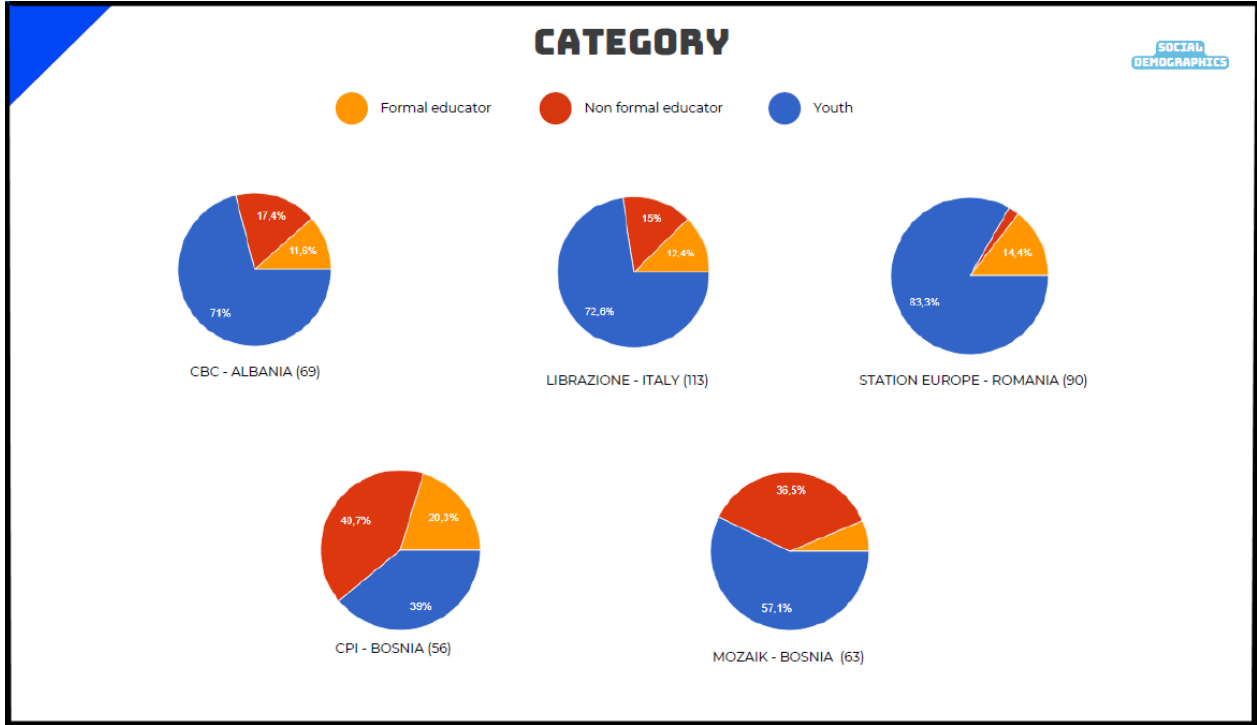
U 2024. godini Fondacija CPI krenula je sa implementacijom trogodišnjeg Games 4 Change Erasmus + projekta. <https://gamechangereu.org/>

Na ovom projektu razvijamo i testiramo scenarije za društveno odgovorne igre. Jedna od metodologija koja se koristiti u ovom projektu zasnovana je na onoj korištenoj u prethodnom izdanju Game Changer – Social City Game metodologije – gdje je svaka igra simulacija koja se bavi teškim temama na blag način, omogućavajući igračima (mladima od 15-25 god) da dožive iskustvo i razviju empatiju i razumijevanje, a ne da uče suhe činjenice. Željeli bismo naglasiti ulogu društvenih igara u borbi protiv društvenih pitanja poput širenja polarizacije i radikalizacije među mladima, nedostatka ili nezainteresovanosti za klimatske promjene i borbu protiv dezinformacija.

Izradili smo i poslali upitnik u sklopu Games 4 Change Erasmus + projekta, na kojem radimo na kreiranju i implementaciji online društvenih role-play igara koje tematiziraju društvene probleme prisutne u našim zajednicama. Upitnik je kreiran u cilju regrutovanja učesnika i detektovanja na koji način moderne teme, kao što su klimatske promjene, nove tehnologije, ili ljudska prava možemo bolje razumjeti korištenjem igara. Regrutovanje je vršeno u tri kategorije, a to su: mladi, nastavnici i edukatori.

Analiza upitnika distribuiranog u četiri zemlje (Albanija, Italija, Rumunija i BiH) pokazala je da su mladi najviše zainteresirani za korištenje igara kako bi se uhvatili u koštac s izazovima vezanim za mentalno zdravlje, a zatim slijede interesovanja za umjetnost i kulturu, sport i medijsku komunikaciju. Podjednako značajni bila su i viđenja edukatora, kako formalnih tako i neformalnih, koji su naglasili građansko učešće, vještine timskog rada i mentalno zdravlje kao kritične teme koje izazivaju zabrinutost u njihovom radu s mladima.

Prva virtuelna diskusija održana je 09.07.2024., na kojoj je učešće uzelo 40 predstavnika svrstanih u tri prethodno pomenute kategorije, a koja je za cilj imala razumijevanje specifičnosti odabranih tema. Diskusija je održana na platformi gather.town

U toku navedenog izvještajnog perioda, organizirali smo i sudjelovali u ukupno 6 online diskusija na kojim su detaljnije obrađene svaka od navedenih tema, te su prikupljeni inputi učesnika vezani za razvoj online društvenih role-play igara.

Razvili smo i testirali scenarije za dvije društveno odgovorne role-play igre, te smo modificirali scenarij za još dvije društveno odgovorne role-play igre. Na projektu Games for Change Erasmus+ (Albanija, BiH, Italija, Rumunija) održano je i 8 online radionica u sklopu kojih smo testirali kreirane i modificirane igre.

Implementacija projekta nastavlja se i u 2025. godini.

RAD U ZAJEDNICI

<https://www.cpi.ba/centar72/>

<https://centar72.ba/tuzla/>

<https://centar72.ba/zenica>

Prepoznavajući problem nedovoljnog rada s lokalnim zajednicama, Fondacija CPI je sa gradovima Zenica i Tuzla pokrenula projekt Centar 72 kao platformu za komunikaciju između građana i nadležnih gradskih i opštinskih službi koju smo tokom 2024. moderirali i održavali.

Tokom 2024. objavili smo i uputili na dalje postupanje **622** zahtjeva građana.

The screenshot displays the Centar 72 website interface for reporting and tracking issues. At the top, there is a navigation bar with the text 'Centar za zastupanje građanskih interesa', 'STATISTIKA', and 'PRETRAGA'. Below this is the Centar 72 logo and the slogan 'Surađujem s mojim gradom'. The main content area is a grid of issue cards. Each card shows a status (e.g., 'U proceduri'), an icon, a title, and a category. The issues include: 'KVAR NA RASVJETNIM TIJELIMA DRUGAVCI', 'NEZAKONITE RADNJE', 'PARKING PROSTOR', 'RASVJETA NA MOSTOVIMA', 'ČIŠĆENJE OBALA RIJEKE BOSNE', 'GRADSKI DISPLEJI', 'NEPROPISNO PARKIRANJE VOZILA', and 'NEPROPISNO, BEZOBRIZNO I BAHATO PARKIRANJE'. A second screenshot below shows a 'KAKO PRIJAVITI PROBLEM U GRADU???' section with a 'PRIJAVITE PROBLEM SVOM GRADU!' button and instructions: 'POPUNITE KRATKI FORMULAR', 'OZNAČITE MJESTO NA MAPI', 'POSTAVITE FOTOGRAFIJU', and 'U ROKU OD 3 RADNA DANA, GRADSKA ADMINISTRACIJA ODGOVARA NA VAŠU PRIJAVU'. To the right, a 'POSljednji prijavljeni problemi (2504)' section shows a grid of recent issues like 'BAZEN SLAVINOVIĆI', 'STUPINE - DISKRIMINACIJA PO PITANJU PARKINGA', 'RUPE NA CESTI', and 'ODLAGANJE GRAĐEVINSKOG OTPADA'.

NAŠE TEMELJNE VRIJEDNOSTI:

- Kreativnost

CPI Fondacija u svom strateškom i operativnom radu uvodi nove metode i pristupe posebnu pažnju obraćajući na nove kreativne načine prezentacije rezultata svog rada široj javnosti.

- Posvećenost

Zajedničko razumijevanje misije i vizije Fondacije, kako od strane menadžmenta tako i kompletnog osoblja, a što rezultira da svi u skladu sa svojim obavezama i odgovornostima doprinose ostvarivanju misije i vizije organizacije.

- Profesionalnost

Jedna od temeljnih vrijednosti kojom se rukovodi Fondacija jest uspješna implementacija projekata u skladu sa zadatim rokovima, osiguravajući najveću razinu profesionalnih standarda i tačnost prezentiranih podataka i rezultata rada.

- Transparentnost i odgovornost

Fondacija sprovodi principe transparentnosti i odgovornosti kako u samim internim procedurama, tako i svom radu.

- Suradnja i timski rad

Posebnu pažnju fondacija pridaje investiranju u dugoročne partnere i mreže na nacionalno i internacionalnom nivou koristeći sinergiju za dalje unapređivanje naših ciljeva.

- Poticanje i osnaživanje

Jedna od glavnih vrijednostima kojima se rukovodimo jest osnaživanje građanske participacije i poticanje jačanja odgovornog javnog sektora.

- Proaktivnost

Konstantno identificiramo nove izazove, područja rada i moguća rješenja.

- Primjena inovativnih tehnologija

U našem radu osiguravamo konstantno praćenje i usvajanje inovativnih tehnologija u obradi i prezentiranju podataka.

- Prilagodljivost

Odvajamo dio resursa za eksperimentiranje sa novim područjima i tehnologijama za koje u ovom trenutku ne znamo ili se tek pojavljuju. Npr. Internet of Things kao alat za optimizaciju i kontrolu javne potrošnje, kreiranje medijskih sadržaja i multimedijalnih igara.